

GAZETA TRANSILVÂNIEI

On. Biblioteca Universității (2 exempl.)
2317

PROPRIETAR: ASOCIAȚIUNEA "ASTRA" BRAȘOV
care de două ori pe săptămână prin îngrădirea
comitet de redacție.
Atelierile tipografiei "Astra" TE 1102.
Pagini 4-6-8 lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHERBARIU ȘI SFINȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDAȚIA ȘI SIBIU LAȚIA

B-dul REGELE FERDIN. 10 Nr. 12 T. 1543
Abonamentul anual lei 300. Autorități și Societăți lei 500.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 43 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Miercuri 9 Iunie 1943

Anul 106

Dac' aș putea

de Dr. N. Căliman

Multe aș dori să fac dac' aș putea.
Multe îmi trec prin minte că aș
face. Unele ar putea fi făcute, altele,
poate, nu.

Un lucru însă știu că s'ar putea
face și că l-aș face. Aș aduna pe toți
și pe toate care nu știu ce să facă cu
timpul dăruit lor de Dumnezeu, și l-aș
pune la muncă silnică.

Așa mă gândesc totdeauna când,
întâmplător, sunt nevoit să asist la jocul
de cărți între doamne și domni.

Jocul de cărți al înaltei societăți a
devenit azi o boală socială. Și ca ori
care boală, ea trebuie combătută pe toate
cările și cu toate mijloacele, și cele mai
necruțătoare.

Nu este admisibil ca în timpul în
care unii, fără adăpost, în frig și vîscol,
își dau sângele și vieața, alții, fără nicio
treabă, la adăpost și căldură, în jefuri
comode, să se așeze în localuri și case
particulare, nopți întregi, la masa de cărți.

Nu este admisibil ca atunci când
o lume mare de năcăjiți și obidiți al tim-
purilor grele de azi, nu mai știu cum să
înnoade necazurile de azi pe mâne, o
altă lume de îmbulbiți și răsfățați, care
nu mai știu ce să facă nici cu timpul și
nici cu banul, să arunce mîile, zecele,
chiar sutele de mil la masa de cărți.

Priviți fața crispată a unei doamne
dela masa de cărți și veți înțelege că
e necesar să se ia măsuri pentru
apărarea ei, pentru apărarea sănătății
ei, pentru apărarea societății.

Sănătatea-i este primejdulă, fiindcă
femeia, mai mult decât bărbatul, ia parte
la jocul mîilor cu toți nervii, cu toată
ființa ei. Sistemul nervos al ei va fi
sdruncinat.

Dar o femeie care nopți întregi stă
cu nervii încordați și cu figea în gură,
cum va mai putea satisface îndatoririlor
de soție și mamă? Familia se distruge.
Jocul de cărți nu mai este numai o dis-
tracție ușoară de 1-2 ceasuri. El cere
bani, bani mulți. O astfel de femeie nu
mai poate avea nici liniștea și nici voia
bună să vadă de necazurile și grijile fa-
miliei. Iar pentru vieața societății o ast-
fel de femeie este complet pierdută.

Priviți fața disperată a bărbatului
care pleacă dela masa de cărți și-și lasă
mîca sau marea lui agoniseală în buz-
narele partenerilor de joc. Un astfel
de bărbat va căuta toate mijloacele și
va născoci toate căile, și cele mai ne-
cinstite, ca să ajungă la bani. Pentru el
nu poate exista nici lege, nici cinste,
nici omenie. El are nevoie de bani și
trebuie să-l câștige.

De aceea leacul cel mai bun pentru
jucătorii de cărți, acești bolnavi ai so-
cietății noastre, ar fi trimîterea lor la
muncă silnică, să fie de folos altora,
să fie spre vindecarea lor și spre bucu-
ria și desinfectarea societății noastre.

Chiar cu riscul de a fi socotit ne-
bun, așa aș face, dac' aș putea.

Copil de trupă

de
Ion Colan

Rămas al nimănu, biet suflet
sortit maidanelor și pomenei, a
fost adunat de pe drumuri de
gândul luminos al unui comandant
ce nu putuse uita că la Porumbacu,
pe Jii, printre dealurile Siretului
ori într'o Moldovă baricadată, tatăl
a căzut ca Mihăiță al lui să tră-
iască liber în marginile unei țări
mari, — și totuși mai mici decât
sacrificiul părinților.

Unde mănâncă un regiment,
va mânca și Mihăiță. Meșterul
croitor, din reforme, o să-i închipuie
uniformă pe mărimea lui, cismarul
va găsi undeva o pereche de bo-
canci potriviți, iar cele de pe de-
desubt, fiindcă tot nu se văd, vor
fi lăsate așa, ca să împlinescă
trupușorul lui Mihăiță ros de foame.

Un gând plin de omenie a
fost transformat, cu timpul, în lege.
Rând pe rând unitățile au înfiat
o seamă de copii rămași stingheri,
reglementându-se apoi și rostul
lor: au fost trecuți la muzica re-
gimentului, de preferință toboșari,
suportați fie din alocății speciale,
fie din economiile unității respec-
tive, după vechiul sistem: unde
mănâncă o mie, rămâne ceva și
pentru Mihăiță.

Trăind mult vieața de cazarmă,
mult chinuit a fost și gândul de-a
atrage atențiunea celor ce pot în-
drepta un rău, că provizoratul

„copiilor de trupă“, perpetuat în
ani, a diformat omenia inițială.
Că în afară de adăpost, haine și
mîncare, în mediul de cazarmă
nu se poate face nimic pentru
educarea și îndrumarea acestor
copii spre cariere proprii aptitu-
dinilor lor; că atâtea elemente de
valoare rămân un bun pierdut
pentru țară și că, în niciun caz,
jertfa tatălui nu-și găsește echi-
velentul etic-național în faptul că
d. Mihăiță urmașii n'au știut să
facă altceva decât un mic toboșar,
sau un mare clarinetist în muzica
unui regiment oarecare

Ce educație poate primi un
copil în mediul aspru, bărbătesc,
al vieții cazone? Acolo unde,
vrînd nevrînd, vorba grea scapă
din țarcul gurii, unde înțelegerea
pentru inima copilului va rămânea,
în veșnicie, ceva din domeniul
basmului.

Golurile în educația copiilor
de trupă sunt așa de multe și de
cunoscute, încât numai o simplă
enumerare a lor ar putea ridica
tot atâtea capete de acuzare îm-
potriva sistemului.

Necesitatea scoaterii lui Mi-
hăiță din angrenajul dur al cazăr-
mii, creșterea lui în atmosfera de
primăvară a copilăriei, la care are
dreptul, îndrumarea lui spre o
carieră potrivită aptitudinilor na-

turale, toate acestea devin obliga-
țiuni și față de eroii căzuți, și față
de viitorul țării.

Subt orice aspect ar fi pri-
vită problema copilului de trupă,
niciun argument nu mai rezistă
menținerii situației de până ieri.

De până ieri, căci astăzi ceva
s'a schimbat radical. Chiar dacă
mulțimea copiilor celor căzuți sau
a invalizilor nu poate fi cuprinsă,
deodată, în concepția ce a dus
la realizarea unor anumite colegii,
chiar dacă în organizarea lor intimă
mai sunt mici rectificări de făcut,
— suntem doar la început și nici
nu e drept să așteptăm perfecțiu-
nea dela primii pași — un lucru
e sigur: războiul actual a tor-
pilat noțiunea de *copil de trupă*,
iar Statul a creat instituții ce
impun sutelor de Mihăiță o dis-
ciplină interioară, singura vala-
bilă în sânul unei națiuni, singura
care ne poate duce la recuperarea
unor valori înmormântate până
ieri în sufletul trudit al unui copil
rămas fără părinți.

Prin aceste colegii — din care
avem și noi unul la Brașov și
despre care vom vorbi altădată —
noțiunea *copil de trupă* dispare
din dicționarul nostru militar, ca
un păcat ispășit.

Să nu ne pară rău.

Va fi înlocuită cu realitatea
plină de demnitate:

— Sunt elev al Colegiului
militar dela Brașov, dela Galați,
dela Arad, dela Curtea de Argeș,
dela Cozia...

Iar printrucă jertfele ni-s mari
și copiii rămași pe drumuri mulți,
înființarea unor astfel de colegii,
de fiecare județ unul, susținute de
Primării dar și cu contribuția
Statului, ar completa marea operă
incepută în chip atât de fericit.

BRASOVUL DE ALTĂDATĂ

Maialurile de odinioară

— Originea organizațiilor studențești. —

de Ion Gherghel

V.

S'a adus adesea învinuirea, de că-
tre necunoscători și neînțelegători, că
serbările câmpenești și petrecerile in-
time ale Brașovenilor nu erau, în ul-
timă analiză, decât un bun prilej pen-
tru chefuri monstre. S'a mai spus că
aceste obiceiuri „studențești“ sunt de
origine germană și deci nu ar avea ni-

mic comun cu firea popoarelor neo-
latine.

D-l Augustin Bena, rectorul Aca-
demiei de Muzică din Cluj, ocupându-se,
pe larg, într'o broșură intitulată *Co-
manda* de aceste obiceiuri studențești,
constată că „organizarea studenților în
asociații sau corporații a pornit dela
Universitatea din Paris încă pe la anul

1222, unde s'au constituit așa numitele
nations, fiindcă de fapt gruparea lor
se făcea după națiunile din care făceau
parte studenții“. În continuare d-l A.
Bena arată că dela Francezi a trecut
acest obicei de organizare studen-
țească la Praga (1348) și abia pe la
sfârșitul veacului al XV-lea a pătruns
și la Germani (Lipsca, 1409). Același
lucru s'a petrecut și în universitățile
din Italia unde studențimea era grupată
în două societăți generale: *citramontani*
(italieni) și *ultramontani* (studenți din
alte țări).

Fapt este așa dar că organizarea
studenților în asociații și corporații a
pornit dela un popor neo-latin. Termeni
ca „Bier-Coment“, „Commers“, „Cou-
leur-Student“, „Corp-Student“ păstrați
în limba foștilor studenți germani, do-
vedesc că și ei, la rândul lor, au îm-
prumutat organizarea și formele cere-
moniale dela alții. Deci e greșit să se
creadă că obiceiul acesta e de origine
germană. În limba franceză *comment*
însemnează *cum*. Acest cuvânt a fost

Căminul de ucenici „Avram Jancu“ din Târgu-Mureș

de

I. Bozdog

Intre problemele mari care au preocupat pe fruntașii ardeleni, după unirea din 1918, a fost și cea a creării industriei și comerțului românesc.

S'a înțeles din primul moment de către toți bunii Români că, pe lângă administrație, școală și biserică românească, în serviciul cărora s'au pus cele mai distinse elemente ce le avea Ardealul, pentru a-l stăpâni cu adevărat și temeinic, e nevoie să se desvolte și o sănătoasă viață economică.

Dacă în administrație, învățământ, justiție și celelalte compartimente ale vieții publice s'au încadrat cele mai capabile energii tinere, renunțând la câștiguri mari și la posibilități de îmbogățire pe care le oferea noua rânduire de stat, ne lipseau însă elemente pregătite pentru încadrarea vieții economice.

Simpla traducere a firmelor dădea ce e drept o înfățișare exterioară dar rămânea tot câștigul în punga străinilor. Mai mult, acești străini, cu simțul lor rafinat și cu cadre economice și industriale formate, au pus bazele nenumăratelor industrii și ramuri de comerț, în care și-au plasat pe toți ai lor, încadrând și pletora de funcționari ce refuzaseră jurământul de credință noului stat, în viața economică și asigurându-le astfel traiul au întemeiat totatăta cuiburi de șovinism și rezistență față de plâpânda viață publică de stat național.

Elementul românesc a rămas mai mult decorativ în întreprinderi, care, sub scutul acestor nume, continuau nestăruite opera de sărăcire a elementului românesc, iar pușinii comercianți și meseriași români au continuat să rămână elemente de a doua mână, la periferia orașelor.

Dănuia apoi și se agrava primejdia înstrăinării micilor noștri comercianți și industriași, care continuau să-și facă ucenicia și practica în atelierele străinilor și care, pentru a se putea încadra și validita trebuia să renunțe la tot ce era sentiment și solidaritate românească și adeseori să încheie căsătorii cu străine, pentru a se putea menține.

Era apoi și o meșteșugită tinere în inferioritate a elementului românesc prin pregătirea și calificarea lui insuficientă, bună pentru a-și tânguî traiul dar nepotrivită pentru concurență și ocupare de prime poziții.

Pentru remedierea acestor rele Statul a înființat școli de meserii și comerț, dar prea puțin a putut face pentru creșterea și îndrumarea ucenicilor, rămânând aceasta în grija inițiativei particulare.

Această inițiativă nu a lipsit și roadele ei s'au făcut simțite mai ales în centrele mai înstrăinate și acolo de unde se ducea împotriva noastră o adevărată luptă de exterminare în trecut și de tinere în inferioritate în noul stat.

Ca o reacțiune firească față de această tendință, o mână de oameni de bine pun bazele unui cămin de ucenici în Târgu-Mureș, chiar în 1919.

Condițiunile în care funcționează în primul ani nu descurajează nici pe conducători, nici pe meseriași, ci, dimpotrivă, îi face să-și strângă rândurile și să atragă din mrejele înstrăinării pe mulți amoriți, și-i readuce pentru românism.

După lichidarea Consiliului Dirigent, din soldurile rămase la Resortul Muncii se destinează și pentru Târgu-Mureș lei 500.000, pentru clădirea unui cămin de ucenici. Eforia Căminului, pornind dela această sumă face eforturi eroice și în câțiva ani clădește splendidul palat, igienic și modern al Căminului Avram Jancu, în valoare de peste 30 milioane lei.

Acesta adăpostește dela început peste 200 ucenici, găzduind și tinerele calfe fără cămin propriu, spre a-l feri

de înstrăinare. Aici se instalează și Casina și biblioteca meseriașilor, precum și birourile și biblioteca „Astra“, iar înțreg parterul clădirii e ocupat de ateliere și prăvălii românești.

Clădirea a devenit și a rămas proprietatea „Astrei“ chiar și când Eforia a făcut un contract cu statul pentru terminarea clădirii.

Un punct al acestui contract precizează: „Clădirea va servi totdeauna numai pentru creșterea ucenicilor români. Dacă statul s'ar abate vreodată dela acest scop, el pierde automat dreptul asupra oricărei pretensiuni, rămânând „Astra“ unicul stăpân și îndrumător al Căminului“.

Atragem atențiunea celor în drept asupra acestui contract, mai ales că în Târgu-Mureș azi nu avem nicio școală primară românească.

I. Lupăș

Zur Geschichte der Rumänen

Sibiu, Krafft & Drotleff, 1943, p. VIII + 608

Printre prea puținele cărți menite a dovedi peste hotare pe ce se înfățișează drepturile noastre asupra pământului românesc întreg — și nu vorbim de scrisul ce se poate clasifica la capitolul *Propagandă* — cartea D-lui prof. Lupăș dela Universitatea Cluj-Sibiu împlineste un gol care ne-a jenat destul până acum.

Atunci când vorbim de cunoașterea noastră în străinătate, mereu uităm că n'am făcut mare lucru pentru a fi prezenți în vitrinele librăriilor Apusului, că n'am vrut să lămurim și pe alții asupra realităților românești, în timp ce alții, conștienți de valoarea acestei cunoașteri, au împins propaganda pentru falsa coroană a unui Sfânt până în a face din țara lor centrul universului. Și dacă s'ar fi oprit propaganda lor la atât, românismul n'ar fi avut motive să se alarmeze. Am fost însă înfățișați opiniei publice și oamenilor de știință din Apus în perspective atât de minore, încât anumite consecințe au putut să ne surprindă. De-abia când ne-am trezit în fața faptului împlinit ne-am dat seama că sunt vinovații care nu trebuie căutate numai în afară, că sunt lacune pe care noi — nu alții — trebuie să le împlinim, pentru că este greu să susținem idealul național finlandez, dacă nu cunoști bine istoria Finlandei și este dificil să accepți punct de vedere românesc, dacă nu cunoști realitățile naționale românești. Și pentru aceasta nu

trebuie să așteptăm o documentare a altora la fața locului, din proprie inițiativă, ci noi avem obligația de a ne înfățișa așa cum suntem, documentat și fără învelirea adevărului în staniolul lucitor și de față al propagandei netrainice.

D-l prof. I. Lupăș, unul din cei mai autorizați istorici ai noștri, prin „Zur Geschichte der Rumänen“ pătrunde în miezul problemei și dă cititorului german posibilitatea să ne cunoască și să cunoască problema Transilvaniei încadrată în istoria generală a Românilor. Astfel privită chestiunea — și, după câte știm, pentru primadață se face această integrare a istoriei ținuturilor transcarpatine în istoria românismului — și tratată după o metodă atent științifică, apariția volumului ne dă și o mare satisfacție intelectuală.

Cele 33 de studii și conferințe, deși tratează capitele aparent dispartate din istoria Românilor și mai cu seamă din cea a Transilvaniei, formează o unitate, dând în același timp cititorului posibilitatea să se documenteze asupra diferitelor probleme ale istoriei noastre dela caz la caz.

Cartea d-lui prof. Lupăș ar trebui răspândită în străinătate nu numai prin mijloacele pe care le are editura dela Sibiu, care a știut să pună la contribuție toată priceperea pentru ca din punct de vedere tehnic volumul să apară în condiții optime.

I. C.

Gura Sunii

INDISCRETII

Intr'un registru al unei foarte active societăți brașovene, doctorii erau obligați să semneze de prezență. Unul a semnat: *Am sosit la ora 7.50 dimineața*, ca imediat șefa să adauge: *... și al plecat la ora 8*. Cineva a completat, sub semnături:

Era de prevăzut finalul,
Necugetatul Ioane,
Căci ultimul cuvânt se află
Nu la bărbați, ci la cucoane.

In același registru, un medic scrie

+ Profesorul Emile Sergent

de

Dr. Valeriu Stînghe

Pe frontul de luptă al științei medicale universale s'a stins recent ilustrul profesor de fiziologie (specialist în tuberculoză) dela Facultatea de Medicină din Paris, marele și sincerul prieten al României, Emile Sergent.

Despicător de drumuri largi în domeniul arid al științei, creator de curente cu repercusiuni asupra medicinei moderne mondiale, mare clinician și mare om, iată o frumoasă salbă de merite care împodobește puternica personalitate a profesorului Sergent și care-l așează de-a-pururi în pantheonul oamenilor mari ai științei medicale universale.

Vechiul „Hôpital de la Charité“ din Paris, azi dărămat, era Meca la care medicii de peste țări și mări veneau să se adape la izvorul de bogății spirituale, pe care personalitatea savantului profesor Sergent le revărsa cu multă generozitate asupra tuturor.

Autor a nenumărate tratate me-

dicale de renume mondial, diagnostician desăvârșit și cercetător neobosit pentru o interpretare cât mai fidelă a cazurilor de boală și pentru descoperirea celor mai eficace metode de tratament ale complicatei boli, tuberculoza, el știa să pătrundă adânc nu numai în intimitatea fenomenelor bolii, dar știa cu un neegalabil spirit de umanitarism și altruism să coboare în sufletul bolnavului, alinând, pe lângă durerile lui fizice și pe cele morale și sufletești. Profesorul Sergent a fost unul dintre aceia care au știut să îmbrățișeze problema tuberculozei, boală eminentamente socială, atât sub raportul ei medical, cât și sub cel social.

Profesorul Sergent a fost un mare șef de școală, formând medici și profesori universitari pe tot cuprinsul planetei, pentru că n'a fost țară care să nu-și fi trimis medici la dânsul pentru specializare, după cum aproape n'a fost continent și țară în care Sergent să nu fi fost invitat să-și expună în vaste conferințe principiile fiziologiei moderne.

Țara noastră încă a fost vizitată de câteva ori de acest mare profesor, fiind invitat de universitățile noastre.

Medicii români se bucurau în clinica lui de o situație specială, fiind obiectul unei stime, atenții și afecțiuni deosebite din partea profesorului, care pe cei mai mulți dintre noi ne omagia, după un oarecare stagiu în clinică, cu extrem de măgulitorul titlu de „assistant étranger“ (asistent străin). De sentimentele lui față de noi, Români, m'am putut convinge personal tot timpul de un an și jumătate cât i-am fost elev la Paris.

Iată de ce numele lui Emile Sergent va rămânea în amintirea noastră un nume drag la care ne vom gândi întotdeauna cu profundă grațitudine și recunoștință.

Iată de ce România și știința medicală românească deplânge și regretă pe marele dispărut, iar noi, foștii săi elevi, ne simțim ochii umezi și sufletul întristat pentru pierderea iubitului și marelui nostru maestru.

Figura severă, aproape de ascet a ilustrului nostru profesor care iradia totuși atâta bunătate și nobleță pentru bolnavii și elevii săi, înrămată în cabinetul de consultații al numeroșilor săi elevi medici, va străjui permanent asupra lor, amintindu-le de mediul plin de strălucire științifică dela clinica lui din Paris și inspirându-i la tot pasul în activitatea lor medicală și profesională din viitor.

Spectacole

La 9 Iunie a. c. în Sala „Astra“: „Cele două orfeline“, cu D-na Mania Antonovna, d-l Puiu Mironescu și A. Rogalschi.

La 16 Iunie, în Sala „Astra“: „Șarlatanul“. În fruntea distribuției d-l N. Antonescu.

La 24 Iunie, în Sala „Redoute“, va avea loc un concert cu concursul d-nei Raisa Raesvschi-Coradasin și a d-lui A. Lupescu, prim bariton al Operei Române.

Biletele la Agenția D-nei Maria Băcilă, Str. Regele Mihai I. și la agenția Petre Vanga, tutungeria „Luther“ din Piața Libertății.

106 ani de luptă românească are
„GAZETA TRANSILVANIEI“

„Gazeta Transilvaniei” acum 101 ani

Lupta Sașilor pentru dreptul limbii

Sibiu 19 Ian. Publicul Sașilor din Sibiu de este îngrijat pentru amenințările Maghiarismului ce se pare că vrea a înghiți toate alte naționalități, el însă arată și o deosebită energie și resignație de a-și apăra limba și naționalitatea nemțească (săsească), cu ori și ce mijloace. Cea mai mare parte a Sașilor cere ca, dacă este să se facă limba maghiară limbă și a legislației, limba și naționalitatea săsească nici cu o linie să nu se tragă mai îndărapt, ci să pretindă ca, pe viitor la legile alcătuite în limba maghiară să se alăture un text (nu traducție, ci text original) în limba nemțească; ca dreptul de reprezentare a Sașilor către Guvernul Țării să fie recunoscut în limba lor și jurisdicțiile săsești cu oficialaturile coordonate (de un rang) tocmai așa să aibă a corespunde în limba nemțească, precum și oricare din acelea de sunt ele maghiare, să poată scrie ungurește către oficialaturile săsești. Este adevărat, cumcă Nația maghiară și cea săsească e reprezentată de vreo 300 bărbați în Dietă, iar cea săsească numai de 22, urmează, că majoritatea și la cea mai rea întâmplare este totdeauna pentru maghiari. Sașilor le mai rămâne un mijloc puternic, care este: *A nu-și da pecetea națională în mâinile celorlalte două nații și prin urmare a face ca hotărârile să nu poată dobândi putere desăvârșită. Cumcă prin acest mijloc Unirea celor trei nații care fac Statul Transilvaniei, e primejduită și scuturată din temelii, vede oricine. Dar ce să facă? Naționalitatea este cel mai scump odor, pe care trebuie să și-l apere cineva după religie.*

Nr. 3, din 19 Ianuarie 1842. pp. 9.

Pentru conformitate I. Urcanu

Furturile

Suntem informați că cu toată legea nouă: pedeapsa cu moarte pentru furt în timpul camuflajului, furturile continuă ca în codru. Avem asemenea știri dela Râșnov, Vulcani, Bran și cu deosebire multe plângeri dela Cristian și Ghimbav.

Nu sunt mai mult de 3 săptămâni de când hoții au pătruns noaptea în casa d-lui Dir. Pavel dela Cristian, devastând toată anticamera, de haine și încălțăminte. La Ghimbav gospodăriile țărănilor Bucurescu, Vlădăreanu, casier comunal Marcu, a compatrioților sași Wagner și Tischkes, de asemenea au fost recent călcați de hoși care au furat lucruri în valoare de sute de mii de lei, lucruri care azi nu mai pot fi înlocuite.

Și mai recent, în dimineața zilei de 29 Mai, între orele 1—2 noaptea a fost devastată vila dela Ghimbav a d-lui Dr. Mircea Suciu-Sibianu, care tocmai fusese completată cu toate cele necesare pentru vacanța de vară.

Hoții au fost prinși în unele cazuri, dar nu și-au luat pedeapsa cuvenită și după 1—2 luni și-au început din nou meseria. Altă dată au fugit de subț exortă.

Rugăm autoritățile să aplice sever legea pentru furturi în timpul camuflajului, căci altfel nu putem scăpa de această năpastă ce bântue satele și orașele.

Academia Română

Vineri, 4 Iunie a. c. d-l prof. St. Clobanu a făcut o comunicare despre: „Problema Basarabiei în lumina publicisticii streine”, insistând mai ales asupra felului cum a reacționat publicistica sovietică după succesul obținut de Stalin în vara anului 1940, când pentru a doua oară Rușii subjugă Basarabia.

Vlădărenii ca iobagi

de Pr. Alex. Florea

Vremea în care acești Români au dus-o în jugul greu al iobăgiei se poate împărți în două epoci, bine distincte. Prima este epoca în care Vlădărenii ca păstori și roboți, scăpați de specularea și opresiunea domnilor de pământ, apucă pe mâna orașului Brașov și cu totul la dispoziția arendașului acestei regiuni și își mănăncă truda în svârcoliri ale sorții care nu le-au adus de loc ușurare; a doua este epoca în care se dau cele mai frumoase lupte drepte pentru ușurarea jugului și care la vremea anumită, aduc libertatea.

Am notat în alte însemnări, că din procesele mari purtate pentru moștenirea acestor părți de către diferiți pretendenți, urmași ai domnilor de pământ, Brașovul se alege cu deplina proprietate a terenurilor și satelor care fuseseră gajate pentru diferitele sume ce se cheltuiă în procese interminabile.

Deodată cu apariția lor, principii Ardealului recunoscără cu multă dărnicie orașului Brașov aceste drepturi administrative asupra regiunilor din această parte a Țării Bârsei. Atât Ludovic de Anjou, care aprecia în chip deosebit dezvoltarea comerțului de Brașov, precum și mai târziu regele Sigismund, care la 1381 îi da un privilegiu deosebit prin închinarea comunelor din jur ca pertinentia civitații.

Unele din acestea erau libere iar altele au rămas mereu robite. Vlădărenii erau numiți „iobagi, taxaliști, supuși și coloni”. Această din urmă numire o aveau, pentru că unul câte unul coborându-se de pe dealurile împădurite unde fuseseră împinși de năvălirile ultime tătare ce s'au făcut spre țara Făgărașului, se așezau în vatra satului de azi ca zileri, ca roboți.

Brașovul avea peste ei o putere nemărginită. Toate chestiunile administrative, economice și chiar culturale-bisericești, ori cât de neînsemnate erau ele în acele vremuri, erau numai la bunul plac al magistratului de Brașov.

În mijlocul cuibului de case care se formaseră în vatra actuală a satului Vlădenilor, Brașovul la vremea când deveni definitiv stăpân după anul 1655, când a terminat procesul de moștenire cu Ana Orbonaș, își clădi o casă a sa numită „curie” de care s'au ținut o mare parte a pădurilor, pășunilor și arăturilor regiunii. Acestea se numiau alodiale. Celelalte pământuri ce nu se țineau strict de curie și pe care le lucrau sârmanii Vlădărenii nu erau ale lor. Ei le aveau doar pentru muncă,

date în dijmă din partea omului Brașovului, așa numitul „Grundherr”. Ei aveau să dea zeciuială din toate produsele ce le obțineau, apoi zile de robote de câte ori reprezentantul Brașovului de aici cerea. Mai dedeau câte 2 florini pentru fiecare perechă de vite, să care lemne la Brașov, taxe pe văduve câte 1/2 florin și flăcăi și fete câte un „șlanț” etc.

Niciodată nu aveau voie să se plângă pentru ceva și mai ales că taxele trebuiau să curgă în casa Brașovului cu toată regularitatea. Era vai de acela ce se opunea la cele mai neînsemnate sarcini, căci domnul Brașovului „guvernatorul domeniului” avea toată puterea să-l ducă la cele mai urite și dureroase „casne”, putându-se confisca totul, până la cenușa din vatră.

Despre spiritul de dreptate ce se aplica acestor martiri ai vremurilor trecute, s'au găsit notificări făcute pe margini de protocoale de judecată ale orașului, scrise de sigur de acei ce au aplicat și mai târziu tot atât de drastic legea opresiunii „quot articuli in hoc libro, toties est hic violatus” (câți articoli sunt în această carte, de atâtea ori a fost ea violată).

Și nu era de mirare că de câte ori se făceau plângeri împotriva guvernatorului de pământ, „cumpăna dreptății” se spărgea tot în capul bieților Români. Așa se explică, de ce îi găsim adeseori pe Vlădărenii prinși cu arcanul și duși la muncile grele ale cetății, pe valea Timișului, la șosele, la poduri etc.

Când mișcările de emancipare devin tot mai intensive și mai serioase, și jugul iobăgiei devenise imposibil, Vlădărenii se ridicară cu mic cu mare și denegară orice supunere Brașovului și atacară prin plângeri făcute guvernului dreptul de exploatare al Brașovului. Acesta printr-o nouă decizie la 1765 îi face să înțeleagă că trebuie să fie supuși adevărați ai săi.

La 22 Mai generalul Bucov trimise 100 soldați în sat și pe cei ce știuseră graiu pentru dreptul Românului și pământul lui îi cinstiră cu câte 25—30 băte.

Arhiva Brașovului păstrează pagini de multă durere pe care Vlădărenii au îndurat-o în vremea iobăgiei lor. Protocoalele ședințelor din Aprilie, Maiu, Iunie 1762 spun multe.

Cum au luptat cu toată vrednicia, până la libertatea deplină, urmează în altă însemnare.

Propaganda culturală

Academia Comercială la Zărnești

Sâmbătă în 5 Iunie a.c. Societatea Academică „Andrei Mureșanu” dela Academia Comercială Clujană din Brașov, a organizat un festival cultural la Zărnești în sala fabricii de hârtie „Letea”.

D-l prof. I. Gherghel, conducătorul activității culturale-artistice a studenților, a mulțumit, în alocuțiune, conducătorilor fabricii și fruntașilor comunei Zărnești pentru primirea cordială și pentru sprijinul material și moral de care au fost împărțșiți membrii numitei Societăți Academice. Tineretul academic, însuflețit de cele mai curate sentimente de dragoste de neam, dorește să-și facă datoria și pe terenul pregătirii sufletelor în vederea restabilirii dreptății românești. Aceste cuvinte ale conducătorului festivalului au fost subliniate de aplauzele entuziaste ale numeroasei asistențe.

În partea I-a programului s'au executat bucăți de cor mixt și o plesă pentru cor de fete. Händel și Muzicescu au format începutul și sfârșitul cu două cântece eroice, foarte mult gustate de public. Compozitorilor George Dima, F. Silcher și I. Al. Zitra li s'a

acordat locul central din programul muzical, executat cu precizie și subtile nuanțări ale corștilor și corștelor Academiei Comerciale. Ca și cu prilejul festivalului din sala „Redute” s'au declamat poezii din O. Goga (studentul Mircea Sămărghițan și studenta Elena Pufu), G. Coșbuc (studentul Gh. Andreica) și Iustin Ilieștu (studentul I. Cheșcheș).

În partea a doua s'a jucat, ca și la Brașov, comedia lui Tudor Mușatescu: *Ca'n filme*. Mai degajați decât la premieră, interpretii rolurilor au cucerit asistența cu jocul lor sincer și natural. Astfel studentele Teodorescu Viorica, Burada Constanța, Josan Yvonne și studenții Popovici Dimitrie, Angelescu George și Sămărghițan Mircea pot să fie pe deplin mulțumiți că străduința lor a dat roade atât de frumoase.

Ar fi de dorit ca acest festival cultural să se repete și în alte comune din județul nostru.

Din lumea largă

Moartea profesorului Dr. Ciril Horacek

Zilele trecute a decedat la Praga, în vârstă de 80 de ani, profesorul universitar Dr. Ciril Horacek. S'a născut la 7 Noemvrie 1862 în localitatea Horni Pocernice de lângă Praga.

Profesorul universitar Dr. Ciril Horacek a fost un distins economist. Pe lângă teoria economiei naționale, decedatul profesor s'a ocupat în deosebi de politica economică, acordând o atențiune specială problemelor sociale și agrare. În tot ce privește agricultura sunt cunoscute lucrările lui: „Contribuții la problema agrară”, „Politica agrară și a celorlalte categorii de produse prime”, etc.

O atențiune deosebită a mai acordat și problemelor muncitorești, publicând în acest domeniu două lucrări: „Inceputurile mișcării muncitorești cehe” și „Învățăminte despre fondul de salarizare”.

Decedatul profesor universitar a desfășurat și o mare activitate publicistică în presa cotidiană, în care a scris numeroase articole privitoare la problemele economice.

Una dintre lucrările cele mai mari ale profesorului Horacek este: „Manual de politică economică națională”.

Vești din Basarabia

Stăpânirea vremelnică a bolșevicilor în Basarabia a dat locuitorilor pașapoarte, un fel de acte, ce unii locuitorii le mai păstrează și astăzi, din neștiință. D-l Guvernator al Basarabiei, General de divizie O. Stavrat, a dat ordonanța Nr. 85 din 14 Aprilie 1943, prin care toți locuitorii sunt obligați a preda aceste pașapoarte autorităților polițienești în comunele urbane și la posturile de jandarmi în comunele rurale.

Nedepunerea acestor pașapoarte atrage după sine amenda de 1 lună închisoare polițienească și amendă 2.000 lei.

Stărpirea ciorilor

Pe câmpiile Basarabiei a început campania de distrugere a culburilor de ciorii. Toate școlile primare precum și formațiunile Pregătirii Premilitare și extrașcolare au primit instrucțiuni în acest sens, și au început activitatea de distrugere a culburilor de ciorii.

Acțiunea se desfășoară în cadrul muncii de război.

Colectarea plantelor medicinale

Directoratul Culturii Naționale din Basarabia a dat dispozițiuni tuturor sedțiilor din cuprinsul acestei provincii, ca să colecteze în cadrul muncii de război plante medicinale, pe tot timpul vacanței. Ca îndrumător școlar regional pentru culegerea plantelor medicinale în Basarabia, Guvernământul a numit pe d-l Arvat Alexe, inv. gradul I. Licențiat în șt. naturale. D-sa va controla școlile, dând îndrumări tehnice asupra felului de colectare a acestor plante.

M. Postolache

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra” Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

Vești din județul Lăpușna

Sfințirea localului de primărie

În comuna Bubueci, Jud. Lăpușna, s'a sfințit zilele trecute terenul pentru localul primăriei, punându-se piatra fundamentală de către preotul prh. Alexandru Cruceanu, fiind de față autoritățile din comună și populația satului. După terminarea serviciului divin a luat cuvântul preotul arătând necesitatea acestei instituții în viața satului și a Statului, indemnând populația ca să ajute atunci când va fi nevoie la terminarea acestei mărețe clădiri ce va forma o mândrie pentru satul Bubueci. De asemenea s'au adus laude primarului T. Renchez, om în vârstă care muncește din răspuțeri pentru progresul obștei.

Concurs sportiv

Formațiunile P. P. și E. E. din Centrul Budești conduse de către d-l Balmuș T. au primit ordine ca fiecare unitate să-și trimită câte doi tineri pe data de 6 Iunie 1943 din cei mai bine pregătiți la concursul sportiv ce va avea loc în comuna Ciopleni, conform ordinelor anterioare. Tinerii se vor prezenta de sâmbătă seara, primind instrucțiuni dela d-l Baeră Boris, directorul școlii Ciopleni.

Ploi binefăcătoare

Câmpiile Basarabiei, însămânțate cu tot felul de cereale, în ultimul timp simțeau lipsa ploii; zilele trecute nori ploioși s'au abătut, udând pământul în deajuns și făcând în felul acesta să se prevadă recolta abundentă. Prășiul continuă intens; livezile și viile se prezintă bine.

Dela P. P. și E. E.

Subcentrul E. E. fete Hâncești condus de d-șoara Gribov Valentina a fost citat prin ordin de zi pe Inspectoratul Regional P. P. și E. E. pentru activitatea ei deosebit de energică și rodnică, obținând rezultate deosebite în toate ramurile de activitate care merită a fi date ca exemplu tuturor formațiunilor.

Școlare

Inspectoratul Școlar al Plășii Budești dă ca exemplu pe plasă pe d-l Hanganu Ioan, directorul școlii Crucești care a ridicat zidăria completă a unui local de școală, fără ajutor de niciări. Fapta lui trebuie să fie exemplu viu tuturor muncitorilor pe ogorul școlii și al luminii.

M. Postolache

Cinema „Astra“

Dela 10 Iunie

va rula filmul

Jarul geloziei

cu: **Juan de Landa**
Carla Candiani
Federico Benfer
Mara Landi

Regia: C. MASTROCINQUE

Colaboratorii

noștri sunt rugați să ne trimită articole scurte.

C.E.C.-ul și economia tineretului

Organizarea și activarea caselor școlare de economii

Este un fapt îndeajuns de cunoscut, că așezămintele destinate a primi și fructifica economiile modeste, nu urmăresc țeluri de rentabilitate capitalistă. Ele își consacră activitatea unor idealuri educative și naționale de covârșitoare importanță.

Pentru acest motiv, Casele de Economii și-au îndreptat atențiunea către tineret, spre a face, aici, cea dintâi școală a cruțării și păstrării.

Rămâne, fără îndoială, ca un fapt istoric, momentul când profesorul *Du Lac* a pus temelii celei dintâi case de economii școlare în orașul Le Mans din Franța, acum 100 ani. Această dată aniversară reprezintă de atunci încoace efortul comun pentru cultivarea uneia din cele mai prețuite virtuți: *economia*.

Sunt remarcabile, în această privință, realizările pe acest tărâm din Suedia, Danemarca și Belgia. O dezvoltare considerabilă a luat economia școlară în Germania prin inițiativa specială denumită „*Die Sparaktion der Hitler Jugend*” de sub conducerea Reichsjugendführerului Artur Axmann. Tot atât de valoroasă este de asemenea mișcarea economiilor școlare din Italia.

O astfel de importanță activitate care naște din însuși interesul superior al națiunii, nu putea să nu fie cultivată și în țara noastră. Trebuie, dimpotrivă, să înfașăm cu legitimă mândrie realizarea rodnică a unei opere de șase decenți, care atrage azi și aprecierea străinătății. Astfel, ultimul număr al revistei *L'Epargne du Monde*, organul Institutului Internațional al Economiei din Milano, înserează o cronică semnată de *Ruiz de Diego*, prin care este dată de exemplu activitatea caselor școlare de economii din Belgia, România, Finlanda, și Suedia.

Ce sunt aceste case de economii școlare?

Încă dela începutul activității sale din anul 1881, Casa de Economii a înțeles că mistuna sa este de a crește generațiile tinere în spiritul sănătos al cruțării și agonisirii.

Această acțiune a câștigat simpatia, incurajarea și susținerea unuia dintre oamenii cel mai reprezentativi pentru cultura românească: *Spiru Haret*. Circulările rămase dela Haret sunt și azi cea mai desăvârșită zugrăvire a spiritului de economie, și rămân încă, pentru corpul didactic, un îndreptar de lucru.

Educația spiritului de economie în școală se bazează exclusiv pe zelul dascălilor și se face, în primul rând prin păstrarea hanelor, a mobilierului școlii, prin îngrijirea cărților și rechizitelor, prin prețuirea timpului. Dar tot aici, școlarii sunt deprinși a economisi sumele mărunte ce le primesc ca dar, pe care le câștigă la diferite oca-

ziuni, pe care, în sfârșit, le agonisesc dispensându-se de unele cheltuieli inutile, înfrângând astfel chemările risipei și ale tentației.

Sumele sub 5 lei se colectează cu liste speciale. Pentru economiile de câte 5 lei, se folosesc timbre de economie. În fine, când se strâng timbre în valoare de 50 lei, sau când școlarul poate depune dintr'odată această sumă, i se scoate școlarul un libret de economie. Acesta este instrumentul cel mai concret al simțului de agonisire. El pătrunde în familie și tot el întovărășește apoi pe școlar mai departe în viață.

La data de 1 Iunie erau la C.E.C. un număr de 236.237 tineri cu librete de economii. Participarea tineretului este în proporție de 42%, față de totalul depunătorilor.

Ceea ce dovedește în deajuns activitatea rodnică a Casei Naționale de Economii și Cercul Poștale, în acest domeniu.

Economiile acestui tineret sunt primite printr'un număr însemnat de case școlare de economii ce funcționează pe lângă majoritatea școlilor primare și secundare din țară și în directă legătură cu C.E.C.-ul.

Sunt școli primare ca aceea din com. Traian, jud. Mehedinți de sub conducerea d-lui inv. Gh. Coravu sau acelea din com. Malu, jud. Ialomița, Gâlnari, jud. Făgăraș, Albeni, jud. Gorj, Vadul lui Traian, jud. Constanța, unde toți școlarii au librete de economii.

Pentru întreținerea acestui legăturii cu corpul didactic, pe lângă tradiționala colaborare dintre Ministerul Culturii Naționale și C.E.C., Casa de Economii publică o revistă trimestrială „*Economia*”, întreține o bogată corespondență și subliniază în mod public activitatea meritorie desfășurată. C.E.C.-ul trimite școlilor și pentru școlari: cărți, caiete, calendare, răspătind pe cel sărguincios și ajutând pe cel sărac. Se naște astfel legătura între tineret și C.E.C. care se va simți deosebit de valoroasă în viitor.

C.E.C.-ul a instituit numeroase concursuri pentru a atrage într'o zonă de preocupare activă tineretul țării și a-l stimula spiritul de creație în domeniul economiilor.

Astfel, anul trecut C.E.C.-ul a ținut un mare concurs de desene cu subiecte de economie, iar în prezent este lansat un concurs de pușculițe.

Manifestațiunile principale sunt legate de ziua Economiei din 31 Octombrie, care devine astfel o sărbătoare a tineretului în primul rând.

Economia școlară este, prin urmare, o realitate laudabilă a școlii românești, iar Casa de Economii școlare este o organizațiune folositoare pentru educația și propășirea neamului.

Mica publicitate

Se caută urgent administrator la restaurantul „Victoria”
Informațiuni: Consiliul de Patronaj, Palatul Prefecturii, camera No. 40 între orele 11—12.

Se caută spre imediată angajare vânzător în fierărie, neconcentrabili. A se adresa la ziar.

Tipografia „Astra” Brașov caută legători români

Icoane pe sticlă

cumpără Muzeul „Astrei” Brașov, (B-dul Regele Ferdinand No. 12).

Camera de Muncă Brașov

Publicație de licitație

În conformitate cu art. 76 și următorii din L. C. P. se publică licitație pentru introducerea conductei de gaz metan în birourile Camerei.

Licitatiia va avea loc în ziua de 21 Iunie a. c., ora 10 a. m., în camera No. 4 la Camera de Muncă Brașov.

Doritorii vor înainta oferte închise până la data de 19 Iunie 1943 orele 13.

Devizul, caietul de sarcini și celelalte condițiuni se pot vedea în fiecare zi între orele 11—13 la Secretarul Camerei.

Președinte:
Ing. Ion Gionea.

Secretar:
Petre Gal.

No. 1092—1943.

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin aceasta publică: În baza deciziei No. G. 11707/1942 a judecătoriei de ocol mixte Brașov, în favorul reclamantului Petrică Terente repr. prin avocatul Dr. Ștefan Tășiedanu, pentru încasarea creanței de 22.000 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 19 Iunie 1943 orele 12 a. m. la fața locului în Brașov Str. Morii No. 54 unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară 1 dulap, 1 oglindă, 1 dormeză și alte lucruri casnice în valoare de 44.100 lei.

În caz de nevoie și sub preț de estimare.

Brașov, la 18 Mai 1943.

ss. Gh. Bratu
portărel.

Calendarul „Ardealului”

Calendarul „ARDEALULUI” obținând cuvenita autorizație de apariție a ieșit de sub tipar și se află de vânzare la depozitari și la administrația ziarului „ARDEALUL”, strada Dionisie No. 65.

Prețul unui exemplar este Lei 200. La cerere se trimite contra ram-burs.

NOI nu avem subvenții dela nimeni.

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într'o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Octav Lazărescu, București Lei 500

Pentru „Eroii noștri“

La acțiunea formulată de noi sub titlul de „Altare pentru totdeauna“ (Eroii noștri), au răspuns până acum satele: Dârste, Vlădeni, Tohanul Nou, Râșnov și Sânpetru.

Credeam că nu vom fi puși niciodată în situația de a întreba: Dar cealaltă unde sunt?

Și parohiile Brașovului ce fac?

Este drept că strângerea materialului și a fotografiilor cere timp; dar cum au reușit să-l adune preoții și învățătorii comunelor amintite?

Ne vine așa de greu să tot punem asemenea întrebări.

Străzile Brașovului

Se aduce la cunoștința generală, că planul orașului și tabloul străzilor din cuprinsul Municipiului Brașov cu actuala lor nomenclatură, au fost afișate în clădirea Primăriei și a Sfatului din Piața Libertății.

Reprimarea speculei ilicite

Publicul este rugat să aducă la cunoștință Serviciului de Inspecție și Control Județean Brașov al Ministerului Economiei Naționale, orice contravenție la Legea pentru activarea producției, regimul prețurilor, reprimarea speculei ilicite și a sabotajului economic, ca: mărire de prețuri — ilegală — dosire de mărfuri, refuz de a vinde, falsificare de produse, substituiri de mărfuri și prețuri, etc.

Reclamațiunile nu se timbrează. Ele sunt considerate ca acte secrete, necomunicându-se numele celui care a denunțat. La orice reclamație se va face de urgență cercetarea.

Reclamațiunile se vor înainta pe adresa: Regiunea X Industrială, Serviciul de Control de Prețuri, Brașov Str. Titu Maiorescu 7.

Ziua Eroilor la Purcăreni

Ziua eroilor a fost la Purcăreni în acest an prilej de adâncă reculegere și rugăciune în fața monumentului eroilor, frumos și impunător, ridicat prin sânguința dascălului Pojica Ion care prin voia lui Dumnezeu, e scris azi pe placa de marmoră:

„Eroul lt. rez. Pojica Ion“.

Serbarea a fost condusă de d. inv. Munteanu Victor care a și vorbit poporului despre însemnătatea marelui neamului românesc. Au luat parte toate autoritățile comunale în frunte cu d. notar Ionel Grama, corpul didactic local, în frunte cu d-l dir. Popescu C., subcentrul extrașcolar de fete, numeros popor și școala primară de Stat. Părintele Tr. Banciu a oficiat un Te-Deum.

Maria Axente, învățătoare com. Araci jud. Brașov, a pierdut legitimația pentru economat No. 2512. — Se declară nulă.

Străinătatea și jertfele neamului

Toată presa românească a publicat la loc de cinste numele generalilor și ofițerilor superiori români morți în cei doi ani de lupte grele de pe frontul din răsărit. Ziarele străine comentează și ele acest bilanț socotindu-l ca pe cea mai sublimă jertfă a neamului nostru pornit în luptă de apărare și de redobândire a pământurilor furate.

Astfel „Neues Wiener Tageblatt“, scrie: „La loc de onoare un popor a înălțat o placă comemorativă, pe care cu litere de sânge o națiune întreagă s'a înscris pentru vecie cu numele fiilor săi cei mai aleși“. Această convingere a fost exprimată în ecoul presei din București cu prilejul publicării listelor oficiale a generalilor și coloneilor căzuți pentru Patrie.

Ca un exemplu viu al virtuților ostășești ale națiunii române, trei generali de divizie, 22 generali de brigadă și nu mai puțin de 41 coloneli au căzut pentru Patria lor și pentru Europa, luptând până la ultima suflare în mijlocul trupelor ce comandau.

Această jertfă a sângelui are un înțeles foarte înalt. În acest înțeles se oglindește hotărârea unei națiuni, care are o imagine exactă despre sensul acestui războiu, având conștiința că această luptă va decide asupra popoarelor însăși!

Într'adevăr, acest sacrificiu de sânge a fost rezultatul însuflețirii care pornea dela comandantul suprem, prinzând într'un iureș de luptă întreaga trupă, până la ultimul soldat.

În fața acestui document sublim, a unei convingeri de oțel, trebuie să amuțescă până și tendința de ponegrire a inamicilor.

Cei 25 de generali și 41 coloneli, care au pecetluit jurământul dat prin moartea lor în primele linii, sunt garanția unei victorii sigure. Laurii care împodobesc capetele acestor eroi vor fi de aici înainte sămânța pentru marea recoltă, care totdeauna a fost câștigul celor care nu au pregetat să sacrifice totul pentru libertatea Patriei și onoarei lor.

Ca un cântec de vitejie din antichitate, devenit deodată strălucitoare realitate, răsună numele celor 66 de eroi, iar bardul acestei epopei este un popor întreg: viteazul popor român, hotărît a lupta pe viață și pe moarte, până la urmă.

Iată deci care este ecoul luptei și sacrificiilor noastre. Noi nu ne lăudăm cu demobilizarea trupelor și nu jonglăm cu atitudinea internă sau externă.

Am pornit la luptă pentru desrobirea gliei; mergem înainte. De pe vărfuri de dealuri ne vin strigăte de chemare și noi gata suntem, ca odinioară cetele Iancului.

O dovadă evidentă că mentalitatea s'a schimbat și că lu-

mină s'a făcut, reprezintă un articol din marele ziar al Vaticanului „Observatore Romano“, care sub titlul: „Mica Romă a Ardealului“, scrie un interesant studiu al vieții românești din Ardeal din care reproducem următoarele: În vechea biserică „La Madonne del Pescolo“, doarme în sfârșit în pace, unul din episcopii cei mai combativi și mai atacați: Românul Inocențiu Micu-Klein, baron imperial. Într'unul din primele sale acte pastorale, episcopul român și-a arătat pe bună dreptate mândria de coborîtor din Romanii legionari ai lui Traian. Dar atunci nu și-a închipuit că oasele sale vor fi cândva primite de vechea mamă, Roma. Și chiar dacă ar fi visat necontenit nespusa plăcere a unei reînțoarceri pe pământul strămoșilor, n'ar fi putut prevedea că înfăptuirea acestui ideal ar fi fost întunecată de durerile unui exil.

„Noi încă de pe vremea lui Traian suntem stăpânii ereditari ai Ardealului“, a afirmat episcopul român în 1735; și aceste cuvinte s'au înfățișat ca o declarație de luptă și ca o sîidare, în vreme ce ele erau numai o propoziție istorică. Și, într'adevăr, în anii aceia istoria povestită de vechii croniciari moldoveni și munteni începea să fie trăită de Români. Ne aflăm în zorii unor vremuri iarăși noi...

Revoluția din Argentina

Săptămâna aceasta începe sub impresia destul de puternică provocată de știrile care vin de peste Ocean cu privire la situația din Argentina. Primele telegrame externe au arătat felul cum au evoluat evenimentele care au precedat răsturnarea guvernului și instaurarea unui regim de militari. Președintele Castillo ar fi destituit din funcțiile sale pe ministru de războiu, generalul Ramirez, și ar fi numit în locul său pe amiralul Fincati. Generalul destituit și-a creiat o armată la Campo Mayo, la 253 km. de Buenos Aires. La rândul său guvernul ar fi concentrat trupe sub comanda generalului Marques. Ultimele trupe au fost însă împrăștiate, determinând pe guvernul argentinian, în frunte cu președintele Castillo, să se refugieze pe bordul vasului Drumond. În felul acesta mișcarea revoluționară a triumfat. Pentru întronarea noului ordine s'a format un triumvirat compus din: generalul Ramirez, generalul Rawson și contra amiralul Sueyro. Datorită înțelegerii perfecte dintre generali s'a putut forma un guvern provizoriu sub conducerea generalului Rawson.

Serviciul britanic de informațiuni anunță că la Colonia (Uruguay) au debarcat de pe vasul de războiu „Drumond“, următorii membri ai guvernului argentinian: dr. Ruiz Guinazu, ministrul externe; dr. Amedo Videla, ministrul agriculturii; dr. Acevedo, ministrul de finanțe; Orario, ministrul lucrărilor publice și dr. Rothe, ministrul justiției. Deși în primele zile președintele Argentinei a trimis un mesaj de pe bordul vasului pe care se refugiase, d-lui Roberto Repetto, președintele tribunalului suprem, prin care arăta că guvernul refugiat reprezintă singura autoritate legală a Argentinei, totuși din Buenos Aires se transmite: După cum se anunță oficial, președintele de până

de **Mardare Mateescu**

acum al Argentinei, d-l Castillo, a comunicat că a demisionat.

D-l Castillo s'a înapoiat dela Montevideo în Argentina, împreună cu d-l Guinazu, ministrul afacerilor străine, d-l Videla, ministrul agriculturii și d-l Rothe.

Presă străină nu a făcut până acum niciun comentariu.

Turcia se înarmează tot mai mult

Răspunzând în Marea Adunare Națională deputatului Halim Meuteci, care exprimase părerea că s'ar putea proceda la o demobilizare parțială a armatei turce, d-l Saracioglu, președintele consiliului de miniștri, a declarat următoarele: „Colegul meu are aerul unui om care ar poseda cheile celor două tabere cese află în războiu și care, punând liniștit aceste chei în buzunar, ne sfătuește să ne vedem de treabă, de oarece suntem în deplină siguranță.

Din păcate, eu nu cred că noi posedăm aceste două chei și sunt convins că țara întreagă și adunarea sunt de aceeași părere ca și mine, și anume: cu cât vom fi mai puternici, cu atât securitatea noastră va fi mai deplină.

Declarațiile Mareșalului Petain

Mareșalul Petain, șeful statului francez a declarat într'un interview acordat reprezentantului lui Petit Parisien că va rămâne la locul său, ori care ar fi împrejurările.

Cu privire la atacurile aeriene anglo-americane împotriva orașelor franceze, mareșalul a declarat: „Acest fel de luptă nu are nicio scuză. În felul acesta nu înseamnă a lupta, ci a aduce moartea în cămine fără apărare, când victimile sunt mai totdeauna niște bieți năpăstuți de soartă“.

În același timp d-l Laval, președintele consiliului de miniștri a ținut un discurs la radio ilustrând politica externă a guvernului care trebuie să fie lângă Germania și Italia. Referitor la viitoarea înfățișare a Europei d-l Laval a spus: „Pe planul moral, cultural și politic, individualitatea popoarelor trebuie să fie respectată. Nici o țară nu va putea impune moravurile sale, religia sa și regimul său celorlalte țări, dar toate regimurile vor avea o trăsătură comună.

Poziția Germaniei

D-l dr. Goebbels, ministrul propagandei Reichului a rostit o cuvântare în sala Palatului Sporturilor în care a desmîșit svonurile răspândite în străinătate care prezintă situația din Germania asemănătoare celei din 1917—18. D-sa într'o lungă documentare a arătat că poziția Germaniei este solidă și că orice încercare de a se sdruncina actuala stare de lucruri din Germania se va sfârâma de voința dâră a poporului strâns unit în jurul Fuehrerului Adolf Hitler.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual **Lei 400**
Autorități și Societați **Lei 800**
Membrii „Astreii“ din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord **Lei 200**